

AV TUVA BJØRKVOLD, FORFATTER, RESSURSLÆRER
FOR NYSGJERRIGPER OG HØGSKOLELEKTOR I
NORSK VED HØGSKOLEN I OSLO

Hvorfor Lesekrok i Nysgjerrigper?

Lesing er en av fem grunnleggende ferdigheter som er innført med Kunnskapsløftet. Lesing er ikke lenger noe som bare er norsklærers ansvar. Nå er alle lærere leselærere. Men hva betyr det egentlig i praksis? Hvordan kan man jobbe med lesing i alle fag?

Det viktigste elevene kan lære, er at de ikke alltid skal lese på samme måte. Å lete etter fakta i en tekst krever en annen form for lesing enn det å lese for underholdningens skyld. Derfor må elevene få et verktøy for å lese hensiktsmessig, og å få med seg det de leser.

Nysgjerrigper vil med Lesekroken gi tips til hvordan tekstene i Nysgjerrigperbladet kan brukes til å øke elevenes lesekompetanse. Til hvert blad får du en ny utgave av Lesekroken med utgangspunkt i en av artiklene fra bladet.

Lesekroken består av tre typer oppgaver. Den ene går på en lesestrategi, den andre går på å lese mellom linjene (detektivlesing). I tillegg vil det være en oppgave som tar i bruk andre innfallsvinkler. Hver gang vil det være en kort teoretisk tilnærming til hvorfor oppgavene er laget som de er.

FOTO: NIVA/JANNE GITMARK

Om detektivlesing

Detektivlesing vil si å lese mellom linjene. For å finne svar på spørsmålene, må elevene kombinere informasjon som står forskjellige steder i teksten. I det første spørsmålet - hvorfor er det overraskende at kråkeballen er smart? - må elevene selv trekke en konklusjon ut fra teksten. Der står det at kråkeballen ikke har hjerne og likevel er smart. Det at det kreves en hjerne for å være smart, må elevene selv vite.

En av oppgavetyperne i de nasjonale prøvene, PIRLS og PISA, bygger på detektivlesing. Der kalles oppgavetyperen «Å tolke og forstå». Oppgavene har vist seg å være vanskelige for en del elever. Tradisjonelle lærebøker har heller ikke gitt denne type oppgaver, men i stedet latt svarene stå direkte uttrykt i teksten. Elevene trenger øvelse i å kombinere informasjon for å finne svar. Det får de nå gjennom Lesekroken, som hver gang vil inneholde en oppgave med detektivlesing av en ny artikkel fra Nysgjerrigperbladet. Elevene må gå på jakt etter svar som ikke finnes i klartekst i artikkelen.

Om Nysgjerrigper

Nysgjerrigper er Forskningsrådets tiltak for elever og lærere i barneskolen. Hovedmålet er å oppmuntre barn og unge til å ta vare på og dyrke sin nysgjerrighet, forskertrang og fantasi. Nysgjerrigper vil øke interessen for forskning og vitenskap – og håper flere unge mennesker velger forskning som karrierevei.

I tillegg til et eget vitenskapsmagasin inkluderer tiltaket nettsted og ulike lærertilbud – blant annet veiledning til hvordan barn kan arbeide med et forskningsprosjekt.

Les mer om tiltakets tilbud og aktiviteter på nysgjerrigper.no

Undervisningsopplegg til «Smart pigghud»

1.

Jobb sammen i par, der én er A og den andre B.

1.

Se på bildene. Hva tror dere teksten handler om?

2.

A leser en overskrift høyt. B gjetter hva som står i teksten. Bytt oppgave så B leser en overskrift mens A gjetter hva som står der. Jobb dere gjennom alle overskriftene.

3.

Les hele teksten.

4.

Hvordan stemte det dere gjettet med det som sto i teksten?

2.

Detektivlesing

- 1.** Hvorfor er det overraskende at kråkebollen er smart?
- 2.** Hvorfor kan ikke kråkebollen rømme fra fisk som vil spise den?
- 3.** Hvordan kommer det nye kråkebolleunger?

3.

Tegn et avsnitt

Velg et av avsnittene i teksten. Tegn det som står med enkle streker. Du skal tegne så du lett kan huske hva du har lest, ikke så det ser ordentlig ut.